

1e Turap 2023

Samenleving

1.1 Jeugd en onderwijs	7
1.2 Maatschappelijke ondersteuning, sport en cultuur	11
1.3 Bestaanszekerheid, arbeidsparticipatie en inburgering	15
1.4 Veiligheid	16

1.1 Jeugd en onderwijs

1.1.1 Subsidieplafonds € 42.600 nadeel (meerjarig)

Bij het vaststellen van de subsidieplafonds 2023 is in september 2022 een indexatie van 3,73% gehanteerd. Bij het beoordelen van de subsidieaanvragen bleek dit voor veel maatschappelijke partijen niet voldoende om dezelfde dienstverlening te kunnen blijven leveren. Om te zorgen dat we de dienstverlening kunnen continueren, passen we het indexatiepercentage aan naar die van de OVA (overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling). Voor 2023 is dit percentage 4,74%, waardoor de subsidieplafonds met 1,01% verhoogd worden. Dit is een verhoging van de subsidieplafonds met € 42.580. Deze verhoging heeft betrekking op alle clusters binnen de afdeling Samenleving.

Deze verhoging wordt opgevangen vanuit de stelpost voor indexering.

1.1.2 Indexering specialistische jeugdhulp € 160.000 nadeel (meerjarig)

Het behouden en werven van personeel in de jeugdzorgsector is een enorme uitdaging in deze tijd van personeelskrapte. Op dit moment brengt het verloop van personeel en het niet kunnen aantrekken van personeel de continuïteit van de zorg in het geding. Daarvoor is het van belang dat er een marktconform salaris wordt betaald aan zorgmedewerkers. Hierdoor hebben de aanbieders van hoogspecialistische jeugdhulp een hogere indexatie aangevraagd (7,16%) dan de OVA indexatie die is opgenomen in de programmabegroting 2023 (daarin is gerekend met 3,73%).

De verhoging van de indexatie vertegenwoordigt een bedrag van €160.000. Dit bedrag wordt ingezet om personeel te behouden en aan te trekken door een marktconform loon te (kunnen) betalen. Daaronder ligt dat de zorgaanbieders in toenemende mate hoger gespecialiseerd en gekwalificeerd personeel moeten inzetten voor de zorgtrajecten die steeds zwaarder worden in intensiteit en duur. Hierdoor is het van belang dat ervaren, hoog gespecialiseerd en gekwalificeerd personeel behouden wordt en er meer hoger opgeleid personeel aangenomen wordt.

Deze verhoging wordt opgevangen vanuit de stelpost voor indexering.

1.1.3 Voorzieningen specialistische jeugdhulp € 400.000 nadeel (eenjarig)

Inleiding

Voor 2023 stellen we voor om het budget voor hoogspecialistische jeugdhulp (HSJH) te verhogen met € 400.000. Voor de overige onderdelen van de specialistische jeugdhulp zijn een prognose en dashboard nog volop in ontwikkeling en is ten tijde van het opstellen van deze 1e Turap nog weinig zicht op de trends en ontwikkelingen in de eerste maanden van dit jaar. Medio 2023 hebben we een completer beeld van de uiteindelijke prognose voor 2023 en de eventuele financiële gevolgen daarvan zullen in de 2e Turap aan de raad worden voorgelegd.

In onderstaande toelichting gaan we nader in op de aanleiding voor het verzoek om het budget te verhogen, onzekere factoren waarmee we geconfronteerd worden, het opstellen van de prognose 2023 en het perspectief op (middel)lange termijn.

Trend in mentale gezondheid jeugd

In 2022 was er sprake van hogere cliëntaantallen bij de 10 kernpartners voor hoogspecialistische jeugdhulp (HSJH) dan oorspronkelijk voorzien (286 i.p.v. 252 cliënten). De voornaamste reden dat cliëntaantallen stijgen is niet dat de instroom van nieuwe cliënten stijgt, maar vooral dat de uitstroom stagneert. Ook geven deze kernpartners aan dat de zwaarte en duur van de benodigde behandelingen toeneemt. We zien daarbij vooral een stijging bij ambulante jeugdhulp, gericht op behandeling in de eigen omgeving van het kind.

Deze stijging in cliëntaantallen en zwaarte plus duur van de behandelingen sluit aan bij een zorgelijke landelijke trend die de GGD ook in haar Corona Gezondheidsmonitor voor Jongvolwassenen (2021) signaleert. Daaruit blijkt enerzijds dat driekwart van de jongeren in Uithoorn zich (zeer) gelukkig voelt. Tegelijkertijd is in vijf jaar tijd het aantal jongvolwassenen met psychische klachten bijna verdubbeld. Een trend die al was ingezet voor de Corona periode, maar waarop Corona een negatieve invloed heeft gehad. Uit de monitor blijkt dat coronamaatregelen zoals lockdowns, sluiting van scholen, digitale lessen en 1,5 meter afstand houden, diep hebben ingegrepen op het dagelijks leven van jongeren. Ook persoonlijke gebeurtenissen die jongeren hebben meegemaakt tijdens de coronaperiode, zoals in quarantaine gaan, het doormaken van corona of ziekte of overlijden van een naaste, kunnen grote impact hebben. In Uithoorn heeft najaar 2021 20% van de jongeren aangegeven nog steeds last te hebben van deze gebeurtenis(sen), vergelijkbaar met het landelijke percentage.

Daarnaast is er ook sprake van landelijk beleid dat bijdraagt aan een toenemend beroep op jeugdhulp. Zo zijn er wachtlijsten voor de volwassenen GGZ, terwijl een groot deel van de ouders van jeugdigen met hulp GGZ-problematiek hebben. Daarnaast is er een hoge drempel voor een beroep op de Wet Langdurige Zorg, waardoor jeugdigen op hulp vanuit gemeenten zijn aangewezen en is de toegang tot hulp op basis van de Jeugdwet ruim geformuleerd, waardoor er bijvoorbeeld geen eigen bijdrage gevraagd kan worden in tegenstelling tot andere voorzieningen.

Doorwerking in lumpsum HSJH 2023

Uithoorn is gezamenlijk met drie andere gemeenten (Amsterdam, Diemen en Ouder-Amstel) en tien kernpartners voor hoogspecialistische jeugdhulp (HSJH) met ingang van 2022 een taakgerichte samenwerking aangegaan. Hierin worden jaarlijks afspraken gemaakt over de uitvoering van de hoog specialistische jeugdhulp, zoals over het lumpsumbedrag per kernpartner en het verwachten aantal jeugdigen (per zorgvorm) dat in een jaar bereikt wordt.

In 2022 werkten we voor het eerst met een dergelijke lumpsum en was de inschatting gedaan op basis historische gegevens. Na dit eerste jaar hebben we nu meer zicht op de aantallen en benodigde (zwaardere) zorgvormen. Bij de gesprekken met de kernpartners over de lumpsum met bijbehorende cliëntaantallen is vanuit hen aangegeven dat de trend van stijgende cliëntaantallen en zwaardere en langduriger behandelingen vraagt om een verhoging van het beschikbare budget, omdat anders cliëntenstops op korte termijn onvermijdelijk zijn. Tot op heden is het uitgangspunt in Uithoorn dat jeugdigen de hulp krijgen die nodig wordt geacht door een verwijzer (gemeente, huisarts of jeugdbescherming). Om volgens dat uitgangspunt te kunnen blijven werken, is in 2023 in ieder geval aanvullend budget ter hoogte van € 400.000 nodig en dat wordt in deze 1e Turap aangevraagd. Dit aanvullend budget is naar verwachting voldoende om in ieder geval tot de zomer van 2023 cliëntenstops bij de kernpartners als gevolg van een tekort aan financiële middelen te voorkomen. Dit betekent overigens niet automatisch dat er geen wachtlijsten voor jeugdhulp zijn, maar die zijn dan het gevolg van personeelstekort en/of een tekort aan geschikte locaties voor jeugdhulpaanbieders.

Naast dit aanvullende budget zal ook (nog) intensiever ingezet gaan worden op het bevorderen van de mentale gezondheid van jeugd en op kostenbeheersing binnen de specialistische jeugdhulp. Daarbij bouwen we voort op de aanbevelingen uit de projecten 'Sturen op inhoudelijke beleidslijnen' en 'Vergroten kostenbewustzijn', die in 2022 zijn uitgevoerd als onderdeel van het programma datagedreven sturen in het sociaal domein. Deze intensievere aanpak wordt in paragraaf 1.1.4 verder toegelicht.

Onzekere factoren

De jeugdwet is een open einde regeling. Dat betekent dat de gemeente verplicht is om zorg voor jeugdigen toe te kennen die dat nodig hebben. De gemeenten kan de instroom van nieuwe cliënten dus niet volledig stoppen, wel tot op zekere hoogte sturen. Waarbij gemeenten een (zeer) beperkte invloed hebben op belangrijke verwijzers (huisartsen en jeugdbescherming) die circa 50% van de verwijzingen doen. Daarbij lopen kleinere gemeenten verhoudingsgewijs meer risico, omdat enkele dure trajecten grote invloed op het totaal van de kosten van de Jeugdzorg. Instroom van dit type cliënt kunnen we niet voorzien noch uitsluiten en juist bij deze cliënten is intensieve hulp vaak dringend en zonder uitstel nodig.

Prognose 2023

In deze 1e Turap worden aanvullende middelen gevraagd aan de raad voor de hoogspecialistische jeugdhulp (HSJH). Daarnaast bestaat de jeugdhulp nog uit de enkelvoudige specialistische jeugdhulp (ESJH), jeugdbescherming, jeugdbescherming, dyslexie, individuele betaalovereenkomsten (IBO's) voor specialistisch aanbod dat niet is ingekocht bij vaste aanbieders en het zogenaamde Landelijk Transitiearrangement (LTA) bestaande uit een set aan afspraken die landelijk door de VNG wordt gemaakt voor aanbieders met uitzonderlijk aanbod.

In het kader van het programma datagedreven sturen in het sociaal domein is in 2022 gestart met het opstellen van een verbeterde prognose voor de jeugdhulp, om vooraf inzicht te krijgen in de verwachte ontwikkelingen en daarmee aan college en raad keuzemogelijkheden te bieden. Deze prognose is nog volop in ontwikkeling en er wordt een dashboard gebouwd om de onderliggende trends en ontwikkelingen in beeld te brengen. Ook wordt gekeken naar de mogelijke invloed van de feitelijk gerealiseerde uitgaven en de invoering van het woonplaatsbeginsel in 2022 op de prognose voor 2023 en verder.

Het prognosemodel en het dashboard zijn dus nog volop in ontwikkeling en daarnaast is ten tijde van het opstellen van deze 1e Turap nog weinig zicht op de trends en ontwikkelingen in de eerste maanden van dit jaar. Daarmee is het nog te vroeg om in deze 1e Turap reeds aanvullende middelen aan te vragen voor de niet-HSJH onderdelen van de begroting. Naar verwachting hebben we medio 2023 een completer beeld van de uiteindelijke prognose voor 2023 en de eventuele financiële gevolgen daarvan zullen in de 2e Turap aan de raad worden voorgelegd.

Perspectief

De afgelopen jaren is een toenemende vraag naar langdurigere en zwaardere jeugdhulp ontstaan, overigens niet alleen in Uithoorn. Dit is in de eerste plaats zorgelijk omdat het iets zegt over de mentale gezondheid van de jeugd in Uithoorn. Tegelijkertijd heeft deze toenemende vraag ook een aanzienlijke impact op de gemeentelijke begroting. Zoals gezegd gaan we verder met het bevorderen van de mentale gezondheid van de jeugd en met maatregelen voor kostenbeheersing van de jeugdhulp (zie ook paragraaf 1.1.4).

De vraag is wel, zeker in meerjarenperspectief, of continuering van het huidige beleid ook financieel haalbaar is. Dit vraagstuk wordt verder uitgewerkt, waarbij gekeken zal worden naar verschillende scenario's. Waaronder het scenario continuering van het huidige beleid waarbij alle doorverwijzingen voor jeugdhulp vanuit de professionele verwijzers (gemeente, huisartsen en jeugdbescherming) worden gehonoreerd. Maar ook het scenario geregleerde instroom, waarbij het beschikbare financiële kader leidend is en gewerkt gaat worden met een geregleerde instroom als dat kader is uitgenut. Als er dan bijvoorbeeld sprake is van veiligheidsrisico's of een andere urgentie of het een justitiële maatregel betreft, komt een jeugdige niet op een wachtlijst en kan hij/zij toch geregleerd instromen.

Voor dergelijke scenario's zullen we de maatschappelijke en financiële effecten gaan uitwerken en als het financiële perspectief daar aanleiding voor geeft dan zullen we deze scenario's ook aan u voorleggen.

1.1.4 Aanpak bevorderen mentale gezondheid jeugd en tekorten jeugdhulp € 45.000 nadeel (eenjarig)

Zoals geschetst in paragraaf 1.1.3 zien we zowel een verslechtering van de mentale gezondheid van een deel van de jeugd in Uithoorn als een stijging van de tekorten voor het budget van jeugdhulp. Deze vragen om een (nog) intensievere aanpak op beide terreinen.

Bevorderen mentale gezondheid jeugd

Op dit moment zetten we reeds een divers scala aan interventies in die erop gericht zijn om de mentale gezondheid van de jeugd in Uithoorn te bevorderen en de stap naar specialistische jeugdhulp te voorkomen. Denk daarbij aan de Ouder Kind Adviseurs (OKA's), de Jeugdspecialisten in de Wijk, Praktijkondersteuners bij de huisartsen (POH) Jeugd GGZ en het project Buurtgezinnen. Samen met de GGD en scholen bespreken we de bevindingen van het programma Gezonde School van de GGD om te kijken waar nog aanvullende inzet nodig en mogelijk is.

Daarnaast heeft de gemeente vanuit het rijk middelen ontvangen voor het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) die we ook deels gaan inzetten om mentale gezondheid te bevorderen. Zo gaan we bijvoorbeeld starten met activiteiten gericht op leefstijl en ontmoeten binnen het thema 'Lekker in je vel in Uithoorn' en met het stimuleren van Oudercafés voor ontmoetingen rond opvoedproblematiek.

Aanpak tekorten jeugdhulp

Vele gemeenten hebben te maken met tekorten op de jeugdhulp. De middelen van het Rijk zijn onvoldoende om alle kosten te dekken. In het kader van het programma Datagedreven sturen in het sociaal domein zijn in 2022 twee projecten uitgevoerd in relatie tot dit vraagstuk: het project 'Sturen op inhoudelijke beleidslijnen' en het project 'Vergroten kostenbewustzijn binnen specialistische jeugdhulp'.

Deze projecten bevestigen het (landelijke) beeld dat er lokaal moeilijk te sturen is op een open einde regeling als de Jeugdwet. Tegelijkertijd zijn er in deze projecten wel degelijk interventies geïdentificeerd om op korte en (middel)lange termijn meer grip op de kosten te krijgen:

1. Voor de korte termijn liggen deze mogelijkheden voornamelijk bij het beperken van de instroom van nieuwe cliënten en het bevorderen van de uitstroom van cliënten

- beperken van de instroom zou kunnen door middel van geregleerde instroom, waarbij het beschikbare budget leidend wordt en alleen in uitzonderlijke (crisis)situaties nog nieuwe cliënten kunnen instromen; deze optie wordt nader uitgewerkt (zie ook onderdeel 'Perspectief' in paragraaf 1.1.3);
- bevorderen van uitstroom kan bijvoorbeeld door tijdige doorstroming naar Wet Langdurige Zorg (WLZ) of voor 18+ers naar de Wmo of volwassenen GGZ voor kinderen die daarvoor in aanmerking komen en het onderzoeken van mogelijkheden voor uitstroom bij duurdere zorgvormen zoals verblijf in een instelling; ook willen we met behulp van het dashboard de uitstroom per zorgaanbieder analyseren en ook naast elkaar leggen en potentiële WLZ cliënten identificeren en aanmelden voor de WLZ.

2. Voor de (middel)lange termijn kijken we vooral naar:

- intensiever contractmanagement dat gebruik maakt van de nieuwe inzichten uit het dashboard over trends/ontwikkelingen en het vergroten van het kostenbewustzijn bij verwijzers en aanbieders het meeste perspectief; zo kunnen we nu met behulp van het nieuwe dashboard de 'top 10 duurste cliënten' in beeld brengen (in Uithoorn goed voor ca. 12% van totale budget jeugdhulp) om samenhang, passendheid en effectief van geleverde hulp te onderzoeken; ook willen we een analyse maken van de Individuele Betaalovereenkomsten (IBO's) en van de nieuwe cliënten die zijn overgekomen in het kader van het Woonplaatsbeginsel in beeld brengen om een actueel beeld te hebben van welke zorg zij ontvangen en of er eventueel alternatieven zijn voor de dure verblijfsvormen waar zij meestal inzitten;
- daarnaast willen we nog meer inzetten op 'normalisering' en de-medicaliseren van de jeugdzorg; dit laatste vraagt om een cultuuromslag en een gesprek met alle betrokkenen (inclusief ouders) over prestatienormen, verwachtingen en complexiteit van de maatschappij.

Waar mogelijk trekken we bij het ontwikkelen en uitvoeren van deze interventies samen op met de andere DUO-gemeenten en ook met Amsterdam in het kader van efficiency en leren van elkaar. Om aan de slag te gaan met deze aanbevelingen uit het programma Datagedreven sturen in het sociaal domein is aanvullende inzet nodig. Hiervoor wordt een budget van € 45.000 gevraagd in deze Turap.

1.1.5 Aanvullende middelen Onderwijsachterstanden beleid (Neutraal)

Gemeenten ontvangen van het Rijk een vergoeding in de vorm van een specifieke uitkering met betrekking tot Onderwijsachterstanden beleid. Aan de hand van de voorlopige bijstelling is er een toename van de vergoeding van € 38.000. De middelen zijn geormerkt, waardoor de uitgaven met eenzelfde bedrag worden verhoogd.

1.2 Maatschappelijke ondersteuning, sport en cultuur

1.2.1 Versterking ondersteuning wijkteams € 67.000 nadeel (eenjarig)

In 2021 is het team Zorg en Veiligheid gestart met een intensieve samenwerking met Blijvend Veilig; een van de 11 landelijke proeftuinen van de Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis, Jeugdbescherming regio Amsterdam, de William Schrikker Stichting en de Blijf Groep. Binnen Blijvend Veilig staat de veiligheid van elk gezinsslid centraal. De pilot is erop gericht om overdrachtsmomenten te voorkomen door nauwere samenwerking en gezamenlijk optrekken. Deze manier van werken vraagt om een extra inspanning, onder meer doordat het sociaal team langer bij casuïstiek betrokken blijft in

plaats van die over te dragen. Ook de ontwikkeling van deze vernieuwende werkwijze vraagt extra inzet.

Het rijk heeft in de decembercirculaire 2021 structureel een bedrag van € 67.000 beschikbaar gesteld aan middelen (vanuit de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK)) voor de versterking van de ondersteuning van kwetsbare inwoners door wijkteams. Voorgesteld wordt om deze middelen in te zetten voor de benodigde extra inzet in het kader van Blijvend Veilig.

1.2.2 Versterken verbinding cultuur met welzijn en jeugd - € 25.000 nadeel (eenjarig)

In de programmabegroting 2023 is als opgave opgenomen om de verbinding van cultuur met maatschappelijke ondersteuning, jeugd en onderwijs en veiligheid te versterken. Om aan die opgave invulling te geven stellen we de volgende drie initiatieven voor:

1. Cultuurcoach (€ 15.000)

Het Kabinet wil eraan bijdragen dat iedereen een leven lang kan sporten, bewegen en deelnemen aan cultuur met plezier. De Brede Regeling Combinatiefuncties speelt daarin een belangrijke rol, middels de inzet van buurtsportcoaches, combinatiefunctionarissen en cultuurcoaches. Cultuurcoaches stimuleren deelname aan cultuur en verbinden cultuur met andere sectoren zoals onderwijs en bedrijfsleven.

2. Kunst op recept (in combinatie met welzijn op recept) (€ 5.000)

Kunst op Recept is bedoeld voor mensen met psychosociale problemen. Centraal staat het begrip positieve gezondheid: uitgaan van wat iemand kan, niet van zijn of haar beperkingen. Mensen met psychosociale problemen hebben niet altijd (alleen) medicijnen of psychologische zorg om hun klachten te verlichten, maar kunnen ook baat hebben bij iets anders dat hun gevoel van welbevinden vergroot. Dat kan vrijwilligerswerk of sport zijn, maar ook een kunstzinnige activiteit. In Uithoorn zetten we reeds in op welzijn op recept en we willen nu mensen een keuze geven of ze door middel van een welzijnsorganisatie of een culturele activiteit hun probleem aan willen pakken. Vandaar het voorstel om in Uithoorn welzijn en kunst op recept aan te bieden.

3. Activiteiten jongeren en cultuur (cultuur als middel) (€ 5.000)

Met inzet op jongeren en cultuur willen we kwetsbare jongeren bereiken, die bijvoorbeeld te maken hebben met een moeilijke thuissituatie, beperkingen of chronisch ziek zijn of mantelzorg taken uitvoeren. Daarbij spelen we in op culturele interesses van jongeren, zoals beeldend werk, kunstzinnige fotografie of film, creatief schrijven, hiphop en spoken word. Jongeren organiseren zich vaker informeel en in tijdelijke projecten, zij verbinden zich minder snel aan een vereniging. Als gemeente willen we ruimte geven om te experimenteren. Door bij jongeren op te halen wat er bij hen leeft en daarna de doelen van de cultuursector en sociale sector op elkaar af te stemmen.

Deze drie initiatieven sluiten aan op de pijlers uit de cultuurnota om kunst en cultuur als middel in te zetten en om cultuureducatie vooral voor jeugdigen te versterken.

1.2.3 Sociale programmering Buurtkamer De Kuyper € 30.000 nadeel (eenjarig)

Multifunctionele accommodatie de Kuyper huisvest op de dit moment verschillende maatschappelijke partners van de gemeente Uithoorn. In dit gebouw is er ook gekozen

voor een buurtkamer. In eerste instantie was vanuit het sociaal koersplan het idee om deze buurtkamer te laten runnen door een sociaal ondernemer. De beoogde sociaal ondernemer is echter vertrokken uit Uithoorn. Vervolgens heeft de gemeente een extern bureau ingehuurd dat gespecialiseerd is in de exploitatie van initiatieven als buurtkamers om te bekijken wat de mogelijkheden zijn. Uit de analyse van de exploitatie en de respons van de gehouden interviews onder gebruikers blijkt dat het exploitatieperspectief zeer beperkt is. De maximaal realiseerbare inkomsten zijn onvoldoende voor een exploitant om kostendekkend te kunnen werken.

Om de sociaal-maatschappelijke functie tot ontwikkeling te laten komen vergt dit een maatschappelijke partner die de inwoners weet te bereiken, weet te enthousiasmeren en in staat is om een aantrekkelijk activiteitenprogramma op te zetten. Dit is echter onmogelijk zonder bijdrage vanuit de gemeente. Een van de partners binnen Uithoorn voor Elkaar (UvE) heeft elders reeds ervaring met de sociale programmering van dergelijke buurtkamers en het voorstel is dat UvE deze sociale programmering ook in De Kuyper gaat verzorgen.

1.2.4 Realiseren opvanglocaties neutraal (eenjarig)

Opvang ontheemden Oekraïne € 3.100.000 nadeel (eenjarig), € 3.100.000 voordeel (eenjarig)

De gemeente is verantwoordelijk voor het verzorgen van opvang aan ontheemden uit de Oekraïne. Zij vallen onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) en hebben recht op fatsoenlijk onderdak, levensonderhoud en medische zorg. In Q1 2023 heeft de gemeente 97 operationele opvangplekken. De kosten die door de gemeente worden gemaakt, worden vergoed middels verschillende Rijksregelingen. Ondanks dat deze versoberd zijn ten opzichte van 2022 is voorlopig de verwachting dat de lasten en baten in evenwicht zullen zijn.

Op dit moment is er nog geen nauwkeurige indicatie van de lasten en baten te geven. Een ruwe inschatting is ca. € 3,1 miljoen in 2023. Met de tweede Turap kan het bedrag nader bijgesteld worden, op basis van de daadwerkelijke realisatie tot dan toe en de eventuele tussentijdse ontwikkelingen.

Noodopvang Asielzoekers locatie 't Buurnest € 1.586.000 nadeel (eenjarig), € 1.586.000 voordeel (eenjarig)

De gemeenteraad heeft in november 2022 besloten 't Buurnest tijdelijk beschikbaar te stellen voor de noodopvang van 30 asielzoekers. Om de opvang te kunnen realiseren dient het gebouw verbouwd te worden. Aangezien het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) hiervoor alle kosten vergoedt, is in samenspraak met het COA een begroting opgesteld. De verwachting is dat de opvanglocatie in Q2 operationeel is. Ook de gemaakte kosten voor de dagelijkse opvang van asielzoekers zullen door de COA één-op-één vergoed worden. Voor 2023 worden de volgende lasten voorzien:

- Verbouwingskosten buurnest: € 592.000
- Huurtijdelijke units inclusief aanpassingskosten; € 116.000
- Operationele kosten inclusief huur en woonbegeleiding € 728.000
- Ambtelijke kosten € 150.000

Voor 2023 worden de volgende baten voorzien: Vergoeding vanuit COA € 1.586.000.

1.2.5 Bestendigen sociaal team - neutraal (meerjarig)

Het sociaal team voert regie in meervoudig complexe casussen, om zodoende tijdige, samenhangende en passende hulp in te zetten. Vanaf 2020 is de overgrote meerderheid van het team in dienst bij de gemeente. Op die manier hebben we regisseurs langer aan ons kunnen binden en bovendien kosten kunnen besparen door inhuur te vervangen door vaste medewerkers. Dit zorgde niet alleen voor meer onderlinge binding binnen het team maar ook voor vaste gezichten en continuïteit voor de gezinnen die begeleid worden door het sociaal team.

Naast de vaste bemensing hebben we op dit moment nog een flexibele schil van enkele inhuurkrachten, waarvoor een budget van € 210.000 beschikbaar is. Ondertussen is duidelijk geworden dat de hoeveelheid casussen zodanig is dat er structureel voldoende werk is om deze flexibele schil vast in te gaan vullen. Het uitbreiden van de vaste bemensing biedt bovengenoemde inhoudelijke en financiële voordelen boven het continueren van werken met inhuurkrachten.

Daarom stellen we voor om een bedrag van € 175.000 vanuit de flexibele schil om te zetten naar vaste formatie en daarmee toe te voegen aan de personeelslasten (budgetneutraal). Het betreft programmagelden die reeds beschikbaar zijn voor het Sociaal Team binnen dit deelprogramma. De resterende middelen voor de flexibele schil (€ 35.000) blijven nodig om piekmomenten en nieuwe ontwikkelingen, bijvoorbeeld in het kader van de ontwikkeling van Blijvend Veilig, op te vangen.

1.2.6 Informatiepunten Digitale Overheid neutraal (eenmalig)

Het rijk verstrekt jaarlijks aan gemeenten een specifieke uitkering ter bekostiging van de realisatie of de instandhouding van de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) welke in Uithoorn belegd is bij de bibliotheek. De uitgaven zijn geoormerkt en kennen een verantwoordings- en terugbetalingsverplichting

Voor de gemeente Uithoorn is dit € 30.000. Met de bibliotheek worden over de invulling verdere afspraken gemaakt, die aansluiten bij bestedingsverplichtingen in de regeling.

1.2.7 Ontwikkeling Wmo voorzieningen p.m.

Door de vergrijzing is de verwachting dat er in toenemende mate gebruik zal worden gemaakt van de Wmo. Met behulp van het Wmo voorspelmodel gaan we de komende tijd bekijken wat dit (financieel) betekent voor de gemeente Uithoorn. Het Wmo voorspelmodel voorspelt op basis van historische data het aantal Wmo-gebruikers per categorie. Deze informatie geeft meer inzicht in de ontwikkeling van het gebruik van de Wmo en genereert stuurinformatie voor beleidsvraagstukken, inkoop en financiën.

Als we de huidige prognose afzetten tegen onze eigen data en het beschikbare budget dan lijkt dit budget in 2023 afdoende te zijn. Wel zijn er onzekere factoren, zoals de invloed die het wegwerken van de Wmo-wachtlijsten mogelijk heeft op stijgende uitgaven dit jaar. Ook kunnen enkele relatief kostbare woningaanpassingen onvoorzien een behoorlijke impact hebben op de uitgaven. Mocht daar aanleiding voor zijn, dan zal hierop in de tweede Turap worden teruggekomen.

1.3 Bestaanszekerheid, arbeidsparticipatie en inburgering

1.3.1 Uitvoeringsmiddelen Wet inburgering € 77.000 in 2023 en € 60.000 in 2024 - nadeel (eenmalig)

Als gevolg van de verhoogde huisvestingstaakstelling statushouders heeft het Rijk in de Septembercirculaire 2022 extra middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten voor de uitvoering van de Wet inburgering. Voor Uithoorn gaat het om € 77.000 in 2023 en € 60.000 in 2024. Omdat de uitvoeringslasten in Uithoorn ook zijn toegenomen als gevolg van de verhoogde taakstelling willen we deze middelen inzetten voor dit doel.

1.3.2 Specifieke Uitkering Wet inburgering 2021 € 328.600 neutraal (eenjarig)

Gemeenten ontvangen van het Rijk een specifieke uitkering voor de bekostiging van inburgeringsvoorzieningen. In 2023 ontvangt de gemeente Uithoorn € 328.634. Op basis van het verwachte aantal inburgeraars dat de gemeente Uithoorn in 2023 moet begeleiden, verwachten we dit bedrag volledig aan te moeten wenden voor de bekostiging van inburgeringsvoorzieningen.

1.3.3 Versterking rechtsbescherming kwetsbare inwoners € 40.000 nadeel (eenjarig)

Naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) deed het kabinet in 2021 voorstellen om de dienstverlening van de overheid aan mensen in een kwetsbare positie fundamenteel te verbeteren. Voor veel burgers is de gemeente de meest nabije overheid en dient juist daar de dienstverlening versterkt te worden. Een van de actielijnen voor het verbeteren van de dienstverlening betreft het versterken van de rechtsbescherming van kwetsbare inwoners. Deze versterking willen we in Uithoorn bereiken door middel van het instellen van Sociaal Raadslieden.

Gemeenten hebben in de decembercirculaire 2021 structureel middelen ontvangen voor het versterken van de rechtsbescherming via het Gemeentefonds. In Uithoorn zochten we reeds enige tijd naar mogelijkheden om gratis ondersteuning voor sociaal-juridische vraagstukken beschikbaar te stellen aan inwoners. Om lokaal laagdrempelige toegang tot onafhankelijke sociaal-juridische ondersteuning en rechtshulp te organiseren zetten we vanaf 2023 Sociaal Raadslieden in. Geraamde kosten hiervoor bedragen € 40.000 op jaarbasis. De Sociaal Raadslieden zijn professionele hulpverleners die werken vanuit de wijken en die inwoners kunnen helpen met hun rechten en plichten in het woud van wet- en regelgeving. Met een inzet van 10-12 uur creëren we de mogelijkheid om spreekuren in verschillende wijken op verschillende momenten beschikbaar te stellen.

1.3.4 Uitgaven Bijstand € 141.500 nadeel (eenjarig)

Het aantal inwoners dat een beroep doet op een bijstandsuitkering ligt net boven de verwachte aantallen. Een groot deel van de mensen die nu instroomt in de bijstand is niet direct bemiddelbaar voor werk. De afstand tot de arbeidsmarkt is vaak groot en er speelt soms complexe problematiek. Daartegenover staat een gunstige arbeidsmarkt. Dit biedt kansen voor inwoners die klaar zijn voor werk. Gezien bovenstaande ontwikkelingen verwachten wij dat het uitkeringsbestand in aantal gelijk blijft.

Landelijke ontwikkelingen

In 2023 zien we een aantal landelijke ontwikkelingen welke van invloed kunnen zijn op de uitgaven binnen het programma.

Verhoging WW

In de Januarinota 2023 verwacht het UWV een stijging van het aantal werkloosheids-uitkeringen (WW). Dit kan, bij einde WW, leiden tot een hogere instroom in de bijstand. Het beëindigen van een WW uitkering hoeft echter niet per definitie te leiden tot instroom in de bijstand.

Verhoogde taakstelling statushouders

Vanwege de verhoogde huisvestingstaakstelling statushouders waar we in 2023 mee te maken hebben, zal er een groter beroep worden gedaan op sociale voorzieningen, zoals de bijstand, minimaregelingen en re-integratievoorzieningen.

1.3.5 Inkomsten gebundelde uitkering bijstand en terugvorderingen € 568.600 voordeel (eenjarig)

De voorlopige BUIG uitkering is gestegen van € 5,45 miljoen naar € 6,04 miljoen. Dit betekent een stijging aan inkomsten van € 584.500. Ook de inkomsten uit terugvordering zijn in 2023 naar verwachting hoger dan begroot, circa € 59.000. Daarnaast is er middels een afzonderlijk raadsvoorstel met betrekking tot de Energietoeslag eenmalig in 2023 een bedrag ingezet van € 74.900

Landelijke ontwikkelingen

Per 1 januari 2023 is het wettelijk minimumloon met 10,15% verhoogd. Hierdoor stijgt ook de hoogte van de bijstandsuitkeringen. Deze stijging is reeds verwerkt in de prognose van de uitgaven. Echter, zoals gebruikelijk wordt deze prijsbijstelling qua inkomsten niet bij de voorlopige vaststelling, maar bij de definitieve vaststelling van het macrobudget 2023 (in september 2023) meegenomen. Naast deze te verwachten opwaartse bijstelling als gevolg van de stijging van het wettelijk minimumloon, wordt er op basis van de recente conjunctuurontwikkeling bij het Centraal Economisch Plan 2023 (CEP) van het Centraal Economisch Planbureau (CPB) ook een positieve bijstelling van het macrobudget verwacht. De precieze gevolgen van de ophogingen zullen in de loop van 2023 opnieuw worden berekend op basis van nieuwe CPB-ramingen. Het uiteindelijke effect wordt meegenomen in het definitieve macrobudget 2023.

1.4 Veiligheid

1.4.1 Aanpak Kwetsbare meiden € 55.000 in 2023 en € 55.000 in 2024 - nadeel (eenmalig)

De aanpak kwetsbare meiden heeft in Uithoorn het afgelopen jaar concrete resultaten geboekt en inzicht gegeven in de omvang en de complexiteit van de problematiek. Dit heeft eveneens inzicht gegeven in de aspecten waarin de aanpak verbeterd kan worden. Om de aanpak te borgen en te verstevigen is vanuit het specialistisch jongerenwerk capaciteit nodig voor een meidenwerker. Daarnaast is er vanuit de gemeente behoefte aan een procesregisseur.

Binnen de huidige bezetting van het specialistisch jongerenwerk beschik geen van de medewerkers over de capaciteit en de kenmerken, om in te spelen op de gevoelige onderwerpen rondom de problematiek van kwetsbare meiden. De procesregie rondom kwetsbare meiden is afgelopen jaar waargenomen door beleidsadviseurs OOV, die niet over capaciteit beschikken om deze taak de komende twee jaar te blijven waarnemen.

De specialistisch meidenwerker is wenselijk voor 24 uur per week voor de periode van 1 juli 2023 t/m 30 juni 2024. (€ 37.500 in 2023 / € 37.500 in 2024).

De procesbegeleider is wenselijk voor 8 uur per week in de periode van 1 juli 2023 t/m 30 juni 2024 (€ 17.500 in 2023 / € 17.500 in 2024).

1.4.2 Zorgcoördinator Mensenhandel € 12.100 nadeel 2023 (eenjarig)

De aanpak van mensenhandel wordt binnen de gemeente opgepakt vanuit Zorg en Veiligheid en is één van de prioriteiten binnen de aanpak van ondermijning. In 2022 is gestart met het opzetten van de zorg coördinatie Amstelland-gemeenten wensen de inzet structureel in te bedden vanuit tevredenheid over de uitvoering. Het doel van zorgcoördinatie is belangenbehartiging en de organisatie van een samenhangend hulp- en ondersteuningsaanbod aan slachtoffers van mensenhandel en de toeleiding van slachtoffers naar de juiste organisaties. De zorgcoördinator zorgt er ook voor dat – vanaf het moment van aanmelding tot en met het afsluiten van het traject - de coördinatie van de ondersteuning en de begeleiding van slachtoffers goed verloopt en dat de juiste procedures worden opgestart.

De zorgcoördinator Mensenhandel wordt ingezet voor alle Amstelland gemeente. Er is een verdeelsleutel tussen de Amstelland gemeente, waarbij Uithoorn een bijdrage levert van € 12.060.

Het is regionaal de doelstelling om de zorg coördinator structureel in te zetten. Hierover is echter nog geen formeel besluit genomen. Zodoende worden middelen voornamelijk incidenteel opgenomen.

1.4.3 Indexering veiligheidsbeleid € 39.200 nadeel 2023 (meerjarig)

De geraamde budgetten van het programma veiligheid zijn al meerdere jaren niet geïndexeerd. In 2022 werd duidelijk dat op diverse posten de uitgaven zijn gestegen door indexering. Op de bijdrage voor onder andere het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC) - Ondermijning, Actiecentrum Veiligheid en Zorg (AcVZ), Burgernet, Specialistisch Jongerenwerk en Meld Misdaad Anoniem zijn diverse kleine tekorten ontstaan. Verder dient alsnog de actualisatie van de begroting van 2022 van de veiligheidsregio verwerkt te worden in deze eerste Turap van 2023. De gemeenteraad heeft bij de raadsvergadering van 30 juni 2022 reeds ingestemd met de structurele verhoging van € 11.000 van de bijdrage aan de Veiligheidsregio.

Deze verhoging wordt opgevangen vanuit de stelpost voor indexering.

1.4.4 Investerings

1.4.4.1 Cameratoezicht Zijdelwaardplein € 23.200 (kredietaanvraag)

Als onderdeel van de aanpak van jeugdoverlast rondom het winkelcentrum Zijdelwaard heeft het college ingestemd met het inzetten van cameratoezicht op het Zijdelwaardplein. De raad is hierover geïnformeerd middels raadsbericht van 9 november 2022.

De investering betreft € 23.230. Conform de nota activabeleid moeten de uitgaven worden geactiveerd middels een krediet. De kapitaallasten (rente en afschrijving) gaan lopen vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt (i.c. dus 2023). Er wordt een afschrijvingstermijn gehanteerd van 5 jaar, welke het beste aansluit bij de afschrijvingstabel zoals opgenomen in de bijlage van de nota activabeleid. De gemiddelde kapitaallasten zijn daarmee € 4.650.

Wonen en werken

2.0 Algemene ontwikkelingen	19
2.1 Groen, blauw en duurzaam omarmen	20
2.2 Gezond en veilig leven (in de leefomgeving)	22
2.3 Toekomstbestendig wonen en verplaatsen	25
2.4 Veerkrachtig ondernemen	26
2.5 Sociaal en cultureel verbinden (in de leefomgeving)	27
2.6 Ontwikkelen van gebieden en locaties	29

